

EUR Research Information Portal

Pijler 2: enkele verdragsaspecten

Publication status and date:

Published: 07/02/2023

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document License/Available under:

Article 25fa Dutch Copyright Act

Citation for the published version (APA):

Goudsmit, J. R., & van Hulten, L. C. (2023). Pijler 2: enkele verdragsaspecten. *Weekblad Fiscaal Recht*, 2023(7405), Article 41.

https://www.navigator.nl/document/ide4d82199ff734c84ab65add774025150#_ga=2.115862150.1288534572.1695735871-1807271900.1695735870

[Link to publication on the EUR Research Information Portal](#)

Terms and Conditions of Use

Except as permitted by the applicable copyright law, you may not reproduce or make this material available to any third party without the prior written permission from the copyright holder(s). Copyright law allows the following uses of this material without prior permission:

- you may download, save and print a copy of this material for your personal use only;
- you may share the EUR portal link to this material.

In case the material is published with an open access license (e.g. a Creative Commons (CC) license), other uses may be allowed. Please check the terms and conditions of the specific license.

Take-down policy

If you believe that this material infringes your copyright and/or any other intellectual property rights, you may request its removal by contacting us at the following email address: openaccess.library@eur.nl. Please provide us with all the relevant information, including the reasons why you believe any of your rights have been infringed. In case of a legitimate complaint, we will make the material inaccessible and/or remove it from the website.

WFR 2023/41

Pijler 2: enkele verdragsaspecten

J.R. Goudsmit LLM & dr. L.C. van Hulten, datum 06-02-2023

Datum	06-02-2023
Auteur	J.R. Goudsmit LLM ^[1] & dr. L.C. van Hulten ^[2]
JCDI	JCDI:ADS687062:1
Vakgebied(en)	Internationaal belastingrecht / BEPS Internationaal belastingrecht / Belastingverdragen Vennootschapsbelasting / Belastingplichtige Fiscale wetsvoorstellen (V)

In deze bijdrage gaan de auteurs naar aanleiding van het Nederlandse consultatievoorstel ter implementatie van een minimumbelasting in op enkele verdragsaspecten van Pijler 2. Zij concluderen dat het Nederlandse consultatievoorstel in dit kader weinig concrete aanknopingspunten bevat en verduidelijking daarom gewenst is.

1. Inleiding

Nederland heeft op 24 oktober 2022 als eerste lidstaat van de Europese Unie ('EU') een consultatievoorstel gepubliceerd ter implementatie van de wereldwijde minimumbelasting, beter bekend als Pijler 2 (het 'Consultatievoorstel'). ^[3] De consultatie stond open tot 5 december 2022, waarna in het voorjaar van 2023 een formeel wetsvoorstel wordt verwacht.

Voor een onderwerp op het gebied van internationaal belastingrecht bevat het Consultatievoorstel weinig aandacht voor de mogelijke gevolgen van Pijler 2 onder de toepassing van belastingverdragen. Dit is opvallend omdat hier in de blauwdruk uit oktober 2020 van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling ('OESO' en de 'Blauwdruk') wel aandacht aan wordt besteed. ^[4] In deze bijdrage gaan wij daarom in op enkele verdragsaspecten van Pijler 2, alsmede op de onderdelen waarop (verdere) toelichting wat ons betreft wenselijk is. Na een korte introductie van de regels (onderdeel 2) staat de vraag centraal of de voorgestelde belasting onder het bereik van de door Nederland gesloten belastingverdragen valt (onderdeel 3). Vervolgens gaan wij in meer detail in op de verdragsaspecten van de inkomen-inclusiebijheffing ('IIR', ^[5] onderdeel 4) en de onderbelastewinstbijheffing ('UTPR', onderdeel 5). Wij sluiten af met een conclusie en aanbevelingen (onderdeel 6).^[6]

2. Pijler 2 op hoofdlijnen

De regels uit het Consultatievoorstel zijn, kort gezegd, van toepassing op multinationale groepen en binnenlandse groepen met een jaaromzet van minimaal € 750 miljoen.^[7] Als er in een staat sprake is van een te lage effectieve belastingdruk, geldt een bijheffing tot een effectief tarief van 15%. Deze bijheffing wordt berekend door het bijheffingspercentage (15% minus het effectieve belastingtarief) te vermenigvuldigen met de grondslag. Voor de grondslag vormt de financiële jaarverslaggeving de basis. Vervolgens worden diverse ^[8]

correcties gemaakt voor verschillen tussen de financiële jaarverslaggeving en winstbelastingssystemen. Tevens wordt een vermindering toegepast vanwege uitgesloten inkomen op basis van reële aanwezigheid om de zogenoemde overwinst te bepalen. Het uitgesloten inkomen op basis van reële aanwezigheid bestaat uit een percentage van de in aanmerking komende loonkosten en een percentage van de boekwaarde van de in aanmerking komende vaste activa in een staat. De gedachte hierachter is dat werknemers en vaste activa reële aanwezigheid representeren, omdat zij minder makkelijk te verplaatsen zijn en minder snel aanleiding geven tot fiscaal gedreven verstoringen dan bijvoorbeeld inkomsten gerelateerd aan immateriële activa.^[9]

Om de aanvullende belasting te heffen, bevat het wetsvoorstel drie verschillende mechanismen: de binnenlandse bijheffing, de IIR en de UTPR.^[10] De binnenlandse bijheffing zorgt ervoor dat winsten van laagbelaste (<15%) Nederlandse entiteiten op lokaal niveau (dat wil zeggen, in Nederland) additioneel worden belast. Ook hier geldt dat de bijheffing geschiedt tot een effectief tarief van 15%. Door deze additionele heffing wordt voorkomen dat Nederland heffingsrechten kwijtraakt.^[11] De IIR regelt in beginsel dat het deel van de overwinst van een laagbelaste groepsentiteit^[12] op het niveau van de uiteindelijk moederentiteit in de heffing wordt betrokken. In zoverre lijkt dit op een *Controlled Foreign Company* ('CFC') maatregel. ^[13] Evenals de meeste CFC-maatregelen wordt de bijheffing onder de IIR toebedeeld op basis van het (indirecte) belang in het eigen vermogen van de laagbelaste groepsentiteit. Als de staat waar de (uiteindelijke) moederentiteit is gevestigd echter geen kwalificerende IIR toepast, beoogt de UTPR als 'stok achter de deur' een bijheffing te verzekeren. De bijheffing op grond van de UTPR wordt toebedeeld naar rato van de waarde van de materiële activa en het aantal werknemers in de staten waarin een dergelijke maatregel van toepassing is. Voor deze allocatie is gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de fysieke aanwezigheid in de desbetreffende staten.^[14] Voor de toepassing van de UTPR is dus niet vereist dat een land een betaling doet aan het land dat als laagbelastend wordt aangemerkt. In feite is de UTPR daarmee - net als de IIR - een soort CFC-maatregel. De heffing sluit echter niet aan bij gecontroleerde buitenlandse entiteiten. De regel wordt toegepast ten aanzien van alle groepsentiteiten anders dan directe of indirecte deelnemingen (dus bijvoorbeeld in relatie tot zustermaatschappijen of de directe of indirecte aandeelhouder), waarbij de heffing wordt gealloceerd op basis van materiële activa en werknemers in plaats van het belang in het eigen vermogen van de groepsentiteit.

Omdat de IIR en UTPR inkomen van, respectievelijk toerekenbaar aan, groepsmaatschappijen en vaste inrichtingen in andere landen belasten, komt de vraag op of deze heffingen binnen de reikwijdte van de tussen de landen gesloten belastingverdragen vallen. Indien dit niet het geval is, zou het land dat de IIR dan wel UTPR toepast zich heffingsrechten toe-eigenen die mogelijk niet in overeenstemming met het belastingverdrag zijn. Daarom gaan wij hieronder eerst in op de vraag of de IIR en UTPR binnen de reikwijdte van een belastingverdrag vallen.

3. Binnen de reikwijdte van een belastingverdrag?

Voor de Nederlandse implementatie van Pijler 2 is gekozen voor een separate wet. De Wet minimumbelasting 2024 zal dus geen onderdeel uitmaken van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.^[15] Een vraag die daarbij opkomt is: valt een dergelijke nieuwe heffing binnen het bereik van de bestaande Nederlandse bilaterale belastingverdragen? In belastingverdragen wordt expliciet opgenomen welke (soorten) belastingen binnen het toepassingsbereik van het betreffende belastingverdrag vallen. Een belastingverdrag ziet doorgaans op belastingen naar het inkomen en het vermogen. De verdragsluitende staten sommen op welke belastingen naar het inkomen en het vermogen ten tijde van het tot stand komen van het verdrag van kracht zijn.^[16] In Nederlandse verdragen staat bijvoorbeeld opgenomen dat de bestaande belastingen waarop het verdrag van toepassing is *met name* de inkomstenbelasting, loonbelasting, vennootschapsbelasting en dividendbelasting zijn.^[17] Er is dus sprake van een niet-uitputtende lijst.

De term 'belastingen' zoals gebruikt in OESO-conforme verdragen kan in generieke zin worden gedefinieerd als: verplichte, onbeantwoorde geldelijke betalingen aan overheidsinstellingen.^[18] Verdere details moeten worden ingevuld in lijn met nationaal recht.^[19] De methode van belastingheffing is irrelevant; het kan gaan om een reguliere heffing, een bronheffing of bijvoorbeeld een additionele heffing.^[20] Gezien de voorgaande definitie lijkt de Pijler 2-heffing binnen de definitie van het begrip belasting in de zin van OESO-conforme

[21]

verdragen te vallen. Het kabinet heeft ook - overigens zonder verdere toelichting - aangegeven dat de separate heffingswet waarmee de Pijler 2-regels worden geïmplementeerd in beginsel dient te worden gezien als een belasting die onder belastingverdragen valt.^[22]

De vervolgvraag is of de minimumbelasting expliciet moet worden opgenomen in Nederlandse verdragen. Dit lijkt niet het geval. Voor OESO-conforme verdragen geldt dat eventueel later geïntroduceerde soortgelijke belastingen binnen het toepassingsbereik vallen. De andere verdragsluitende staat dient van de introductie op de hoogte te worden gebracht.^[23] Alle Nederlandse verdragspartners moeten dus in beginsel separaat worden geïnformeerd. Volgens het kabinet is dit echter niet nodig, aangezien de verdragspartners via de OESO-werkgroepen op de hoogte worden gesteld van de Nederlandse implementatie van Pijler 2.^[24] Wij hebben hier onze twijfels bij, aangezien niet alle verdragspartners onderdeel zijn van de OESO-werkgroepen.^[25] Het lijkt ons ook afhankelijk van het antwoord op de vraag of de verdragspartner in kwestie daadwerkelijk meedoet aan het Pijler 2-project. Ten tijde van de hiervoor bedoelde uitspraak van het kabinet leek het snel te gaan met de implementatie van Pijler 2, maar inmiddels blijkt de werkelijkheid weerbarstiger. Ondertussen is op EU-niveau overeenstemming bereikt over de wetgeving. Echter, sinds de Republikeinse partij de meerderheid in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft overgenomen, lijkt de kans dat de Verenigde Staten hun wetgeving op korte termijn in lijn zullen brengen met het Pijler 2-voorstel aanzienlijk afgenomen. Andere grote landen zoals China, Japan en Brazilië hebben, voor zover wij weten, nog geen opvolging gegeven aan de in OESO-verband gemaakt afspraken. In het licht van deze onzekerheid, lijkt het ons op zijn minst onduidelijk of aan de notificatieverplichting van Nederland is voldaan. Hoewel niet-notificeren geen concrete sanctie tot gevolg heeft,^[26] is notificatie geen vrijwillige keuze, maar een door de verdragspartners overeengekomen verplichting.^[27]

4. De IIR nader beschouwd

4.1 De IIR ten aanzien van deelnemingen

Onder belastingverdragen geldt als uitgangspunt dat - bronbelastingen daargelaten - de voordelen van een onderneming van een niet-inwoner slechts kunnen worden belast indien sprake is van een vaste inrichting in de andere staat.^[28] Er dient dus sprake te zijn van economische activiteiten van een zekere omvang - voldoende *nexus* - voordat inkomsten in een land in de heffing mogen worden betrokken. Bij de IIR is een dergelijke *nexus* geen vereiste, waardoor de regel in strijd lijkt met de basisprincipes van belastingverdragen.^[29] Al in de Blauwdruk werd door de OESO echter opgemerkt dat de IIR (en UTPR) in nationale wetgevingen geïmplementeerd kan worden, dat wil zeggen zonder wijziging van de belastingverdragen.^[30] Voor dit standpunt verwijst de OESO allereerst naar de *saving clause* zoals opgenomen in het OESO-modelverdrag.^[31] Een dergelijke bepaling regelt dat het belastingverdrag de verdragsluitende staten niet beperkt bij de heffing van belasting van hun eigen inwoners, tenzij sprake is van de toepassing van de in het artikel genoemde bepalingen.^[32] Door de bepaling wordt in wezen geregeld dat de verdragsluitende staten hun nationale antimisbruikbepalingen kunnen toepassen op inwoners, zonder te worden beperkt door de toepassing van het belastingverdrag.^[33] De bepaling lijkt ervoor te kunnen zorgen dat de Pijler 2-heffing in lijn is met belastingverdragen.^[34] In de literatuur wordt echter ook betoogd dat - aangezien het bij toepassing van de Pijler 2-maatregelen juist om niet-inwoners gaat - de *saving clause* niet van belang is.^[35] Het lijkt ons dat het in ieder geval niet de intentie was om de bepaling op deze manier in te zetten.^[36] Nederland heeft bij de ondertekening van het Multilateraal Instrument overigens een volledig voorbehoud bij de *saving clause* gemaakt.^[37] Volgens de Nederlandse regering heeft de *saving clause* geen toegevoegde waarde, omdat rechtsgebieden het recht hebben eigen inwoners te belasten, maar daarbij wel de belastingverdragen moeten respecteren waaraan zij zich hebben geëngaat.^[38]

Voor het standpunt dat Pijler 2 in lijn is met belastingverdragen wordt door de OESO verder een analogie gemaakt met de onderdelen van het OESO-commentaar op het gebied van de verdragsdoorwerking van CFC-regels. Hoewel veel landen^[39] (waaronder Nederland) CFC-wetgeving kennen, is het in onze optiek te simplistisch om zonder meer aan te nemen dat de IIR zonder verdragswijziging kan worden toegepast. De

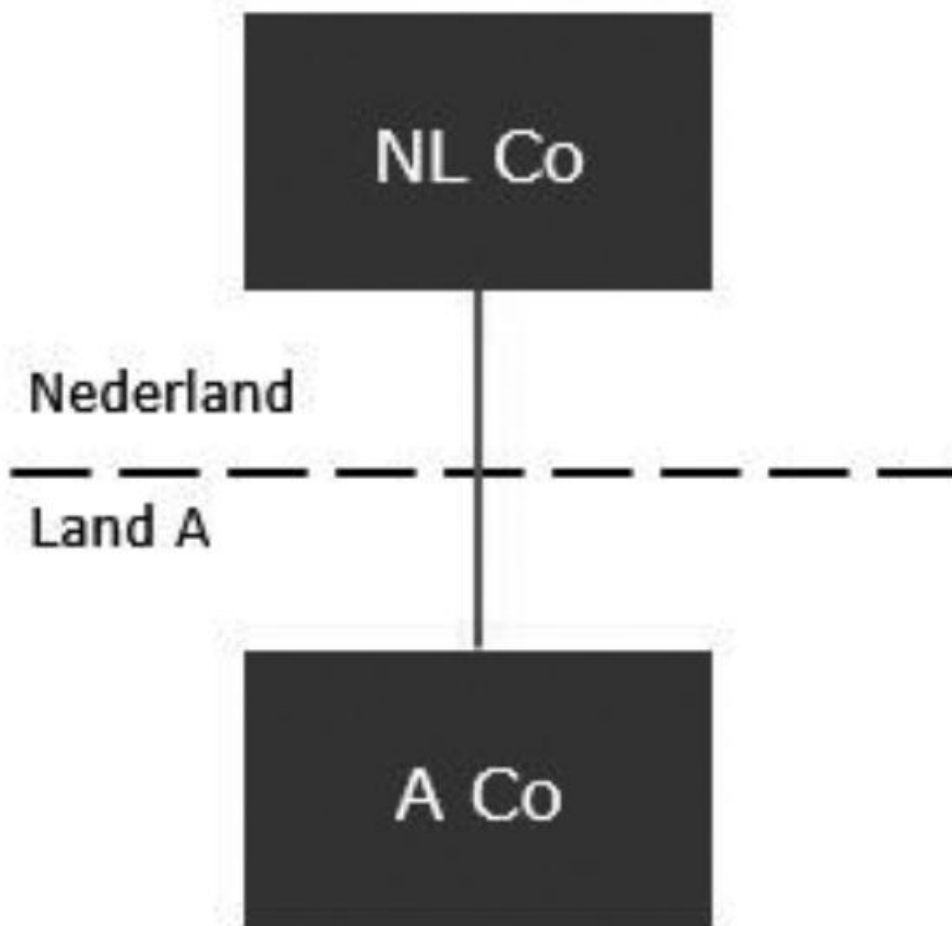
OESO is van mening dat 'normale' CFC-heffingen niet in strijd zijn met belastingverdragen. [40] Daar wordt in diverse landen heel anders over gedacht.[41] Nederland vond dat zelf tot 2017 overigens ook niet vanzelfsprekend.[42] De vraag is dan ook of deze analogie in ieder land tot een voor de OESO gewenste uitkomst leidt.

Een belangrijk argument van de OESO voor de verdragsdoorwerking van CFC-heffingen lijkt het antimisbruikarakter van een dergelijke heffing. De doelstellingen van CFC-regels en Pijler 2 zijn echter niet geheel hetzelfde.[43] Pijler 2 beoogt de prikkel voor bedrijven om winsten te verschuiven naar laagbelastende staten te verminderen én heeft als doel om een ondergrens te stellen aan belastingconcurrentie tussen staten.[44] Waar het bij CFC-heffing in algemene zin gaat over kunstmatig naar een laagbelastend land verplaatste binnenlandse grondslag, betreft de Pijler 2-wetgeving bijheffing over een buitenlandse grondslag die aldaar laag wordt belast.[45] De IIR is een generieke maatregel waarbij in principe al het inkomen in de heffing wordt betrokken, indien dat inkomen niet voldoende is belast. CFC-wetgeving (waaronder de Nederlandse), daarentegen, is doorgaans alleen van toepassing op passieve inkomsten.[46] Ook kan de IIR tot bijheffing leiden in situaties waarin sprake is van een volstrekt zakelijk motief. Onder CFC-wetgeving is dit doorgaans anders. Zo kent de Nederlandse CFC-wetgeving een uitzondering voor entiteiten die een wezenlijke economische activiteit uitoefenen.[47] Ten aanzien van dergelijke entiteiten wordt, kort gezegd, niet bijgeheven in Nederland, ongeacht de (lage) lokale belastingdruk. Verder sluit de Nederlandse CFC-wetgeving aan bij het *statutaire* tarief in een land, waar Pijler 2 aansluit bij het *effectieve* tarief. Pijler 2 lijkt daarmee 'strenger' en in meer volstrekt zakelijke situaties tot bijheffing te leiden.

Ter illustratie van het feit dat de IIR tot bijheffing kan leiden in een situatie met een zakelijk motief, kan aan het volgende voorbeeld worden gedacht:

- NL Co is de uiteindelijk kemoederentiteit van de multinationale groep en houdt alle aandelen in een dochtermaatschappij gevestigd in land A ('A Co').
- A Co verricht productieactiviteiten en heeft honderden mensen in dienst.
- Om de lokale werkgelegenheid te stimuleren, profiteert A Co van een 'tax holiday' als gevolg waarvan de winsten van A Co gedurende een periode van twintig jaar niet worden belast. Land A kent een regulier winstbelastingtarief van 25%.

Figuur 1

Onder de IIR zal Nederland - kort gezegd - het inkomen van A Co belasten voor zover dit de uitzondering op basis van reële aanwezigheid overstijgt.^[48]

Hoewel wij begrijpen dat het doel van Pijler 2 simpelweg is om alle inkomsten van een multinationale groep te onderwerpen aan een effectieve belastingdruk van ten minste 15%, ongeacht de oorzaak van de eventuele lagere belastingdruk zonder toepassing van Pijler 2, lijkt het ons te ver gaan om te zeggen dat per definitie sprake is van misbruik indien de effectieve belastingdruk in een land lager is dan 15%. De wetgeving lijkt dus - in tegenstelling tot CFC-wetgeving - niet in alle gevallen als antimisbruikwetgeving te kunnen worden aangemerkt. Sterker nog, in de situatie zoals hierboven is beschreven, zal het vestigingsland van A Co welbewust een lage(re) effectieve belastingdruk faciliteren om investeringen aan te trekken. Dergelijke faciliteiten worden doorgaans geboden door landen in ontwikkeling, waar de uiteindelijkkemoederentiteit veelal is gevestigd in een (meer) ontwikkeld land. Effectief subsidieert het minder ontwikkelde land de staatskas van het (meer) ontwikkelde land indien de te lage effectieve belastingdruk leidt tot bijheffing in het land van de uiteindelijkkemoederentiteit.^[49] Het lijkt ons voor de hand te liggen dat het daadwerkelijk bieden van werkgelegenheid en daarmee economische groei in een land, al dan niet een ontwikkelend land, geen misbruikarakter heeft. Dit op zichzelf is in onze optiek al een reden om terughoudend te zijn met het aanmerken van de IIR als antimisbruikwetgeving.^[50] Gezien de mogelijke impact voor met name ontwikkelende landen, zou een meer expliciete overeenstemming tussen landen over de verdragsverenigbaarheid van de IIR wat ons betreft geen overbodige luxe zijn.

Verder merken wij op dat de IIR niet aansluit bij het zakelijkheidsbeginsel zoals opgenomen in belastingverdragen (art. 9 OESO-modelverdrag). Een bijheffing gaat immers voorbij aan het toerekenen van de belastinggrondslag op grond van het zakelijkheidsbeginsel.^[51] Daarmee doorbreekt de IIR een belangrijk uitgangspunt in het internationaal belastingrecht. Hoewel wij zoals opgemerkt begrijpen dat de doelstelling van

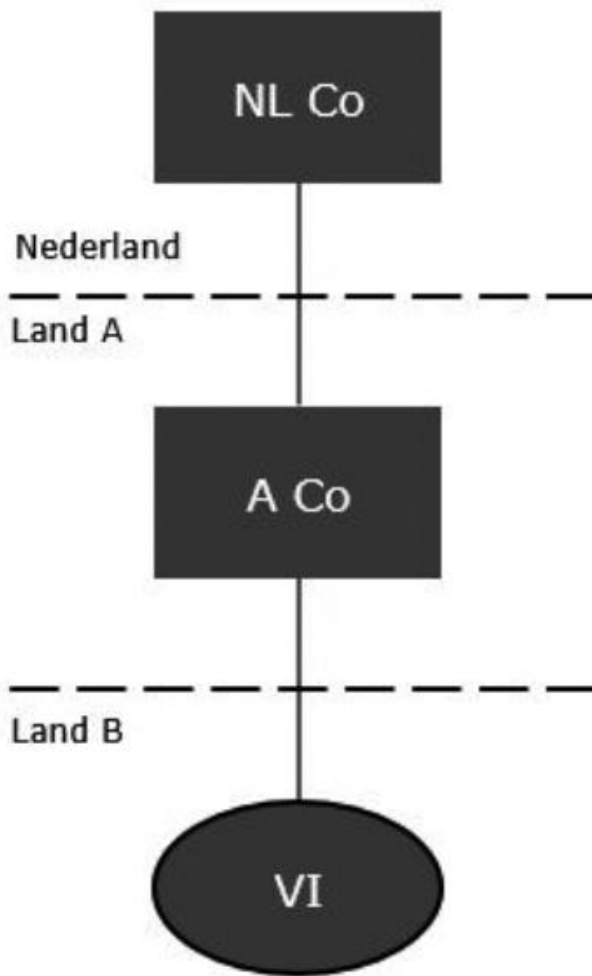
Pijler 2 anders is, maakt dit wat ons betreft niet dat zonder meer kan worden aangenomen dat de IIR in overeenstemming is met belastingverdragen.^[52]

4.2 De IIR ten aanzien van vaste inrichtingen

Een andere vraag die zich voordoet in het kader van de IIR, is hoe deze heffing zich verhoudt tot vaste inrichtingen die niet door een in Nederland gevestigde belastingplichtige worden uitgeoefend. Ter illustratie kan het volgende voorbeeld dienen:

- NL Co houdt alle aandelen in A Co, gevestigd in land A.
- A Co verricht activiteiten in land B die, vanuit het perspectief van land A en land B, een vaste inrichting aldaar vormen.
- De activiteiten van A Co in land B worden in land B niet belast, omdat land B een lokale uitzondering van het vaste-inrichtingsbegrip verleent voor bepaalde activiteiten (bijvoorbeeld productie).
- Onder deze uitzondering worden de activiteiten van A Co in land B - hoewel zij normaal gesproken wel als zodanig zouden kwalificeren - niet als vaste inrichting aangemerkt. Effectief is de vaste inrichting daarmee vrijgesteld van winstbelasting in land B.
- De activiteiten van A Co in land B worden in land A niet belast omdat de activiteiten kwalificeren als een vaste inrichting in land B.
- De groep, waarvan NL Co de uiteindelijk moederentiteit is, verricht verder geen activiteiten in land B.^[53]
- Er zijn bilaterale belastingverdragen tussen alle genoemde landen.

Figuur 2

Indien het inkomen (voor Pijler 2-doeleinden) toerekenbaar aan de vaste inrichting in land B^[54] in enig jaar 100 bedraagt en de daarop drukkende belasting nihil is, is sprake van een effectieve belastingdruk van 0%. Als uiteindelijk moederentiteit van de groep zal NL Co in beginsel bijheffen over het inkomen toerekenbaar aan de vaste inrichting in land B tot het minimumtarief van 15%. Voor zover de uitzondering voor vaste activa en loonkosten de bijheffing niet (volledig) verlaagt, zal Nederland dus 15 bijheffen. Uiteraard is geen sprake van bijheffing in Nederland (of land A) indien land B een binnenlandse bijheffing introduceert als gevolg waarvan er wél sprake is van voldoende heffing.

In een 'directe situatie', dat wil zeggen wanneer NL Co zelf de activiteiten in land B zou ontplooiën, zou Nederland dit heffingsrecht niet kunnen effectueren. Althans, niet zonder aanpassing van het belastingverdrag tussen Nederland en land B. Het verdrag schrijft immers, kort gezegd, voor dat de staat waarin de vaste inrichting is gelegen, de winst toerekenbaar aan de vaste inrichting mag belasten.^[55] Nederland mag deze inkomsten in beginsel ook in de heffing betrekken, maar moet in de voorkoming van dubbele heffing voorzien.^[56] Deze conclusie wordt bevestigd in de OESO-stukken. Om deze uitkomst te veranderen, zou een specifieke *switch-over rule* moeten worden opgenomen in belastingverdragen.^[57]

Aangezien Nederland in een directe situatie niet mag heffen over de vaste-inrichtingswinsten, lijkt het voor de hand te liggen dat Nederland ook in een 'indirecte situatie' niet zou mogen heffen over de winsten toerekenbaar aan de vaste inrichting in land B. Anders zou Nederland immers meer heffingsrechten hebben in relatie tot land B bij een indirect uitgeoefende vaste inrichting. Het belasten van de winst van de entiteit uit land A met vaste inrichting in land B lijkt ook vooral een aangelegenheid tussen land A en land B. De Nederlandse implementatie van de CFC-maatregel uit art. 7 van de eerste Anti-ontgaansrichtlijn^[58] lijkt te suggereren dat Nederland alleen kan bijheffen ter zake van vaste inrichtingen van Nederlandse belastingplichtigen.^[59] Aangezien de IIR volgens de Nederlandse wetgever een CFC-achtige maatregel betreft,^[60] is in zoverre

[61]

sprake van inconsistentie.

Los van de inconsistentie is het wat ons betreft de vraag of een dergelijke uitkomst in overeenstemming is met de belastingverdragen in kwestie. Land B is immers met zowel Nederland als land A bilateraal in het verdrag overeengekomen dat het het heffingsrecht heeft over aldaar gelegen vaste inrichtingen van Nederlandse respectievelijk land A-inwoners. Het lijkt ons in principe met die afspraken te stroken dat Nederland noch land A^[62] de vaste inrichting kan belasten indien land B ervoor kiest dat niet (voldoende) te doen. Wij erkennen dat een dergelijke uitkomst tot gevolg zou hebben dat de IIR ter zake van bepaalde vaste inrichtingen geen effect sorteert. Immers, in dat geval blijven de aan de vaste inrichting in land B toerekenbare inkomsten niet of onvoldoende belast, hetgeen Pijler 2 juist beoogt te voorkomen. Dit op zichzelf lijkt ons evenwel geen reden om de in de context van belastingverdragen gemaakte afspraken te mogen negeren. Ook is het niet zo dat het 'onmogelijk' is om de vaste inrichting in land B te belasten, alleen is daar een verdragsaanpassing voor nodig.^[63] Een dergelijke verdragsaanpassing is zeer tijdrovend indien dat met ieder land bilateraal zou moeten worden overeengekomen. Met de implementatie van het (eerste?) Multilateraal Instrument is echter eerder bewezen dat landen wereldwijd in staat zijn om relatief snel een groot aantal belastingverdragen aan te passen, waar sprake is van wederzijdse instemming. Dit lijkt ons ook in het kader van Pijler 2 de meest zuivere route.

In het verlengde hiervan komt de vraag op of de uitkomst anders zou zijn indien Nederland in een 'directe relatie' (dat wil zeggen als de Nederlandse entiteit de ondernemingsactiviteiten in land B zou ontplooiën) wél zou mogen bijheffen op grond van het van toepassing zijnde belastingverdrag. Dat zou bijvoorbeeld het geval zijn als de vaste inrichting naar Nederlands recht wordt gezien als laagbelaste buitenlandse beleggingsonderneming en er een zwarte-gatenbepaling is opgenomen in het van toepassing zijnde verdrag.^[64] Op grond van een dergelijke bepaling verleent Nederland verrekening, in plaats van vrijstelling, indien het dat op basis van de nationale wet ook zou doen. In een dergelijke situatie zou Nederland dus mogen heffen over de winsten toerekenbaar aan de vaste inrichting in land B. Als sprake zou zijn van een indirecte vaste inrichting vanuit Nederlands perspectief (dat wil zeggen een vaste inrichting in land B van de dochtervennootschap in land A), zou Nederland ook mogen heffen op grond van de IIR, mits geen binnenlandse bijheffing geldt. Anders dan in de vorige situatie, had Nederland in een directe situatie - bij overigens dezelfde omstandigheden - de winsten toerekenbaar aan de vaste inrichting in land B ook mogen belasten. In zoverre is het toepassen van de IIR door NL Co in deze situatie wellicht logischer.

5. De UTPR nader beschouwd

De UTPR komt alleen in beeld als de IIR tekortschiet, in die zin dat een effectieve belastingdruk van minder dan 15% niet wordt gecorrigeerd door toepassing van de IIR. In een wereld waarin ieder land de IIR toepast (of een binnenlandse bijheffing geldt), is toepassing van de UTPR dus niet aan de orde. De onder de UTPR additioneel te heffen belasting wordt verdeeld over alle landen in de multinationale groep die een UTPR hebben geïmplementeerd, aan de hand van de waarde van de materiële activa en hoeveelheid werknemers in die landen ten opzichte van het totaal van alle 'UTPR-jurisdicties'.^[65] De UTPR introduceert een heffing ten aanzien van zustervennootschappen en in relatie tot de (indirecte) moederentiteit, gebaseerd op materiële activa en aantal werknemers in plaats van een (in)direct aandeelhouderspercentage. De regeling beoogt implementatie van de IIR af te dwingen. Daarmee komt net als voor de IIR de vraag op of landen de UTPR kunnen effectueren zonder een verdragswijziging, indien er een belastingverdrag van toepassing is tussen beide landen.

In het Consultatievoorstel wordt opgemerkt dat de UTPR op twee manieren kan worden vormgegeven: als aftrekbeperking in de vennootschapsbelasting of als separate bijheffing. Ter bevordering van de uitvoerbaarheid is gekozen voor een bijheffing, aldus de toelichting.^[66] Een aftrekbeperking had wat ons betreft op weinig verdragsrechtelijke bezwaren kunnen rekenen, aangezien landen daarmee hun eigen belastbare basis 'beschermen'. In de Blauwdruk werd de UTPR nog als aftrekbeperking voorgesteld, al werd ook een 'vergelijkbare aanpassing' genoemd als optie.^[67] De UTPR zoals nu voorgesteld werkt echter fundamenteel anders dan een aftrekbeperking, aangezien onder toepassing van deze regel het inkomen van

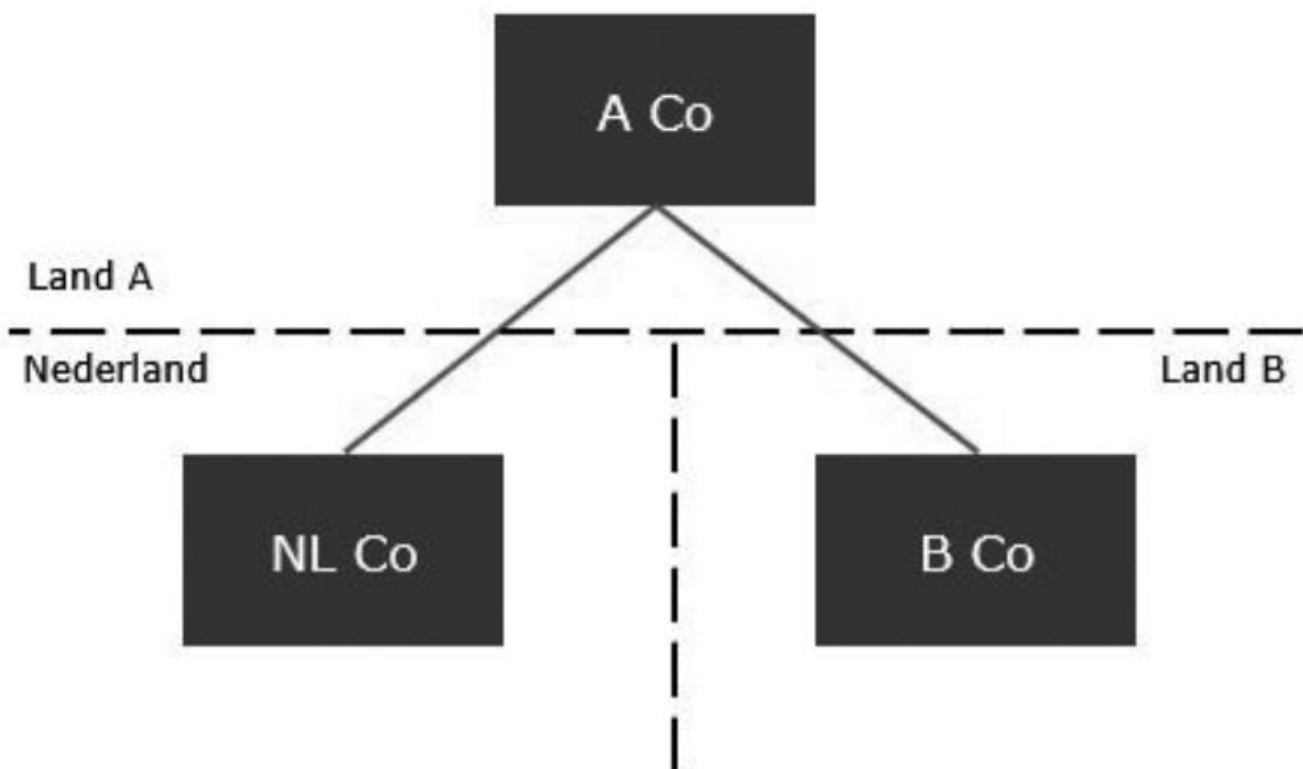
[68]

een ander land wordt belast zonder dat sprake is van een vaste inrichting. Onder belastingverdragen geldt, zoals hiervoor al aan de orde kwam, als startpunt juist dat inkomen van niet-inwoners alleen kan worden belast als er een vaste inrichting is, oftewel: een bepaalde *nexus* is vereist.^[69] Achtergrond van deze eis is onder meer het voorkomen van onredelijke, buitensporige of willekeurige belastingheffing. Door dit uitgangspunt volledig los te laten voor de UTPR, lijkt in zekere zin sprake van willekeurige heffing.^[70]

Ter illustratie kan het volgende voorbeeld dienen:

- A Co, inwoner van land A, is de uiteindelijk moederentiteit van een multinationale groep.
- NL Co en B Co zijn 100%-dochtermaatschappijen van A Co, gevestigd in Nederland respectievelijk land B.
- Land A is een laagbelastend land.
- Land A heeft geen IIR of binnenlandse bijheffing geïmplementeerd.
- Nederland en land B hebben een UTPR geïmplementeerd.
- De effectieve belastingdruk in land A bedraagt 10%.
- De overwinst in land A is 100.

Figuur 3

Om voor land A te voldoen aan het minimumtarief van Pijler 2, moet een bijheffing van 5% $(15\% - 10\%) \times 100$ (de overwinst) = 5 plaatsvinden. NL Co en B Co hebben allebei materiële activa met een waarde van 1000 en 50 medewerkers. Onder de UTPR dienen Nederland en land B ieder 2,5 (50% van 5) bij te heffen. Effectief heffen Nederland en land B dus over het inkomen van A Co in land A. Overigens doet dit voorbeeld zich niet alleen voor indien land A een land is met een tarief van rond of (ruim) onder de 15%. De te lage effectieve

belastingdruk in land A - onder Pijler 2 - kan ook worden veroorzaakt door bepaalde investeringsmaatregelen in land A (bijvoorbeeld een extra aftrek voor investeringen in groene energie).

Evenals we ter zake van de IIR hebben opgemerkt, is het zeer de vraag of een dergelijke heffing kan worden gerechtvaardigd met het argument om misbruik te voorkomen. Daar komt bovenop dat de UTPR - anders dan de IIR - vanwege het gebrek aan een (in)direct aandeelhouderschap veel minder kenmerken vertoont van een CFC-heffing.^[71] Overigens gaf het kabinet eerder al aan dat nader zou worden bezien hoe de UTPR zich verhoudt tot belastingverdragen.^[72] In het Consultatievoorstel komt dit helaas niet aan de orde. Mede gelet op de vrij brede kritiek ten aanzien van dit punt, achten wij het belangrijk dat dit nader wordt uitgewerkt. In dit kader verwijzen wij naar een recente brief van een deel van de Republikeinse partij aan de Amerikaanse Minister van Financiën, waarin onder meer de mogelijke strijdigheid van de UTPR met belastingverdragen aan de orde komt.^[73]

6. Conclusie en aanbevelingen

Uit het voorgaande blijkt dat er wat ons betreft diverse vraagpunten zijn omtrent de verdragsverenigbaarheid van Pijler 2. Dit blijkt ook uit de reacties die zijn binnengekomen op de internetconsultatie.^[74] Wat ons betreft is er een groot risico dat een eventuele nationale implementatie van Pijler 2 niet kan worden geëffectueerd onder de toepassing van belastingverdragen. Verdragsonverenigbaarheid lijkt ook logisch; waarom zouden landen überhaupt nog de moeite nemen om verdragen overeen te komen als er vervolgens zomaar een extraterritoriale bijheffing kan worden toegepast? Idealiter worden over dit onderwerp op OESO-niveau afspraken gemaakt, eventueel in een nieuw Multilateraal Instrument.^[75] Wij erkennen dat een dergelijke route wellicht niet binnen het gewenste tijdspad past, maar dat als zodanig lijkt ons onvoldoende reden om geen aandacht te besteden aan dit belangrijke aspect. Uiteindelijk zijn zowel overheden als belastingplichtigen, zeker bij een grensoverschrijdend onderwerp als Pijler 2, gebaat bij uniforme toepassing, duidelijkheid en rechtszekerheid. Bij het Consultatievoorstel wordt opgemerkt dat ter bevordering van de kwaliteit van wetgeving niet is gewacht met de publicatie. Om daar gehoor aan te geven, zouden wij in het nog komende wetgevingsproces verwachten dat ook aandacht wordt besteed aan de verdragsaspecten van Pijler 2. Indien het niet mogelijk blijkt te zijn om hier in OESO-verband afspraken over te maken, zouden wij op zijn minst een Nederlandse visie op dit punt verwachten.

Voetnoten

[1] Jeroen Goudsmit is werkzaam bij de afdeling International Tax van Deloitte Belastingadviseurs BV.

[2] Loes van Hulten is werkzaam bij de afdeling Netherlands Knowledge Management van Deloitte Belastingadviseurs BV en verbonden aan het Fiscaal Economisch Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

[3] <https://www.internetconsultatie.nl/minimumbelasting2024/b1>.

[4] OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2020, par. 10.4.

[5] Voor de leesbaarheid gebruiken we de doorgaans beter bekende Engelstalige afkortingen.

[6] We gaan in deze bijdrage niet in op de switch-over rule en subject to tax rule (OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2020, p. 121 en 150). Aangezien dit verdragsregels zijn, maken ze geen deel uit van de consultatie. De regels zijn overigens niet opgenomen in het Pijler 2-rapport uit december 2021 (OECD, *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy - Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two): Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2021). Verder gaan wij in deze bijdrage niet in op de mogelijke gevolgen van het project van de OESO dat ziet op de herverdeling van heffingsrechten, beter bekend als Pijler

1. Ook gaan wij niet in op EU-rechtelijke aspecten van het Pijler 2-voorstel. Wij verwijzen hiervoor naar L. De Broe, 'Some EU and Tax Treaty Law Considerations on the Draft EU Directive on Global Minimum Taxation for Multinationals in the Union', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, en F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12.

[7] Art. 2.1 Consultatievoorstel.

[8] Bijvoorbeeld uitgekeerde winsten uit deelnemingen en vermogensmutaties.

[9] P. 32 van de memorie van toelichting ('MvT') bij het Consultatievoorstel.

[10] P. 11 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[11] P. 12 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[12] De term 'groepsentiteit' omvat mede een vaste inrichting.

[13] P. 14 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[14] P. 19 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[15] P. 4 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[16] Art. 2 lid 1 OESO-modelverdrag.

[17] Zie bijvoorbeeld art. 2 Verdrag Nederland-Verenigde Staten 1992, art. 2 Verdrag Nederland-Verenigd Koninkrijk 2008 en art. 2 Verdrag Nederland-Japan 2010.

[18] E. Reimer et al., *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2022, p. 166.

[19] Conform art. 3 lid 2 OESO-modelverdrag. Zie ook E. Reimer et al., *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2022, p. 167.

[20] Commentaar op art. 2 OESO-modelverdrag, par. 2.

[21] Zie ook A. Dourado, 'The Pillar Two Top-Up Taxes: Interplay, Characterization, and Tax Treaties', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 5, par. 8 en L. De Broe, 'Some EU and Tax Treaty Law Considerations on the Draft EU Directive on Global Minimum Taxation for Multinationals in the Union', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, par. 4.1.

[22] [Kamerstukken II 2021/22, 22112, nr. 3339](#), p. 5.

[23] Art. 2 lid 4 OESO-modelverdrag.

[24] [Kamerstukken II 2021/22, 22112, nr. 3339](#), p. 5-6.

[25] Algerije is bijvoorbeeld geen onderdeel van het OECD/G20 Inclusive Framework.

[26] J.A. Booi, 'De notificatieverplichting in bilaterale belastingverdragen: Nederland in verzuim!', *WFR* 2005/1379, par. 5.1. Een land kan door niet-notificeren bijvoorbeeld reputatieschade oplopen (J.A. Booi, 'The Meaning of Notification Clauses in Tax Treaties', *Intertax* 2005, vol. 30, no. 12, par. 7).

[27] J.A. Booi, 'De notificatieverplichting in bilaterale belastingverdragen: Nederland in verzuim!', *WFR* 2005/1379, par. 3.1.

[28] Art. 7 OESO-modelverdrag.

[29] F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, par. 2. Zie ook de reactie op het Consultatievoorstel van Herreveld Van den Hurk & Partners (p. 3-4).

[30] OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2020, par. 10.4.2. Ook het kabinet meent dat bestaande belastingverdragen toepassing van de IIR niet zullen belemmeren ([Kamerstukken II 2021/22, 22112, nr. 3339](#), p. 5).

[31] Art. 1 lid 3 OESO-modelverdrag. Zie OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2020, par. 10.4.1.

[32] Art. 7 lid 3, art. 9 lid 2, art. 19, art. 20, art. 23 A en 23 B, art. 24, art. 25 en art. 28 OESO-modelverdrag.

[33] E. Reimer et al., *Klaus Vogel on Double Taxation Conventions*, Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2022, p. 146.

[34] F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, par. 2.

[35] J. Li, 'The Pillar Two Undertaxed Payments Rules Departs From International Consensus and Tax Treaties', *Tax Notes Federal* 2022, vol. 174, p. 1701. In het artikel gaat het specifiek om de UTPR. Wat ons betreft is dit door te trekken naar de IIR.

[36] Zie ook de reactie van Grant Thornton Accountants & Adviseurs B.V. op het Consultatievoorstel (p. 2) en de reactie van Herreveld Van den Hurk & Partners op het Consultatievoorstel (p. 5).

[37] Dit geldt voor de meeste landen, zie C. de Pietro, 'The GloBE Income Inclusion Rule and Its Global Character: Complexities Underlying Its Fully Effective Application', *EC Tax Review* 2021, vol. 30, no. 5/6, par. 2.1.2.

[38] [Kamerstukken II 2017/18, 34853](#) (R2096), nr. 3, p. 23.

[39] In beginsel alle EU-landen vanwege de nationale implementatie van ATAD1, alsmede diverse andere landen.

[40] Commentaar op art. 1 OESO-modelverdrag, par. 81.

[41] D. Canè, 'Controlled Foreign Corporations as Fiscally Transparent Entities. The Application of CFC Rules in Tax Treaties', *World Tax Journal* 2017, vol. 9, no. 4, par. 3.4, C. de Pietro, 'The GloBE Income Inclusion Rule and Its Global Character: Complexities Underlying Its Fully Effective Application', *EC Tax Review* 2021, vol. 30, no. 5/6, par. 2.1.1.1-2.1.1.2 en V. Chand, A. Turina & K. Romanovska, 'Treaty Obstacles in Implementing the Pillar Two Global Minimum Tax Rules and a Possible Solution for Eliminating the Various Challenges', *World Tax Journal* 2022, vol. 14, no. 1, par. 2. Zie ook M.F. de Wilde, 'Why Pillar Two Top-Up Taxation Requires Tax Treaty Modification', *Kluwer International Tax Blog* 2022 (12 January).

[42] In het Commentaar op art. 1 OESO-modelverdrag stond - in de periode tussen 28 januari 2003 en 21 november 2017 - in par. 27.7 opgenomen: "*The Netherlands does not adhere to the statements in the Commentaries that as a general rule domestic anti-avoidance rules and controlled foreign companies provisions do not conflict with the provisions of tax conventions. The compatibility of such rules and provisions with tax treaties is, among other things, dependent on the nature and wording of the specific provision, the wording and purpose of the relevant treaty provision and the relationship between domestic and international law in a country. Since tax conventions are not meant to facilitate the improper use thereof, the application of national rules and provisions may be justified in specific cases of abuse or clearly unintended use. In such situations the application of domestic measures has to respect the principle of proportionality and should not*

go beyond what is necessary to prevent the abuse or the clearly unintended use.”

[43] Zie ook M.F. de Wilde, 'Why Pillar Two Top-Up Taxation Requires Tax Treaty Modification', *Kluwer International Tax Blog* 2022 (12 January). Zie ook de reactie van de NOB op het Consultatievoorstel (p. 18). Tulp is daarentegen van mening dat effectuering van de Pijler 2 regels geen strijdigheid met belastingverdragen oplevert (R.L. Tulp, 'Een verkennende analyse van de OESO Pillar 2 blauwdruk', *MBB* 2021/28, par. 4.1).

[44] P. 2 van de MvT bij het Consultatievoorstel. Achtergrond van het Pijler 2-voorstel lijkt het 'single tax' principe te zijn (R.S. Avi-Yonah, 'The International Tax Regime at 100: Reflections on the OECD's BEPS Project', *Bulletin for International Taxation* 2021, vol. 75, no. 11/12, par. 3.2).

[45] Zie ook F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, par. 3. Deze auteurs benadrukken dat het enkel mogelijk is om af te stappen van de juridische vormgeving indien sprake is van misbruik. De Broe geeft verder aan dat de heffingssystematiek bij CFC-wetgeving anders is dan bij de IIR (L. De Broe, 'Some EU and Tax Treaty Law Considerations on the Draft EU Directive on Global Minimum Taxation for Multinationals in the Union', *Intertax* 2022, vol. 50, no. 12, par. 4.2.1). Ook in de reactie van Grant Thornton Accountants & Adviseurs B.V. op het Consultatievoorstel wordt gewezen op het feit dat de regels zijn gebaseerd op andere grondslagen en dus slecht met elkaar te vergelijken zijn (zie p. 2).

[46] Zie in dit kader ook de brief van de Staatssecretaris van Financiën, [Kamerstukken II 2019/20, 32140, nr. 63](#), p. 4.

[47] Art. 13ab lid 5 Wet VPB 1969 en [Kamerstukken II 2018/19, 35030, nr. 3](#), p. 4.

[48] Art. 8.2 lid 4 jo. art. 8.3 Consultatievoorstel.

[49] Overigens speelt dit ook bij toepassing van de verrekeningsmethode (zie G. Garfias von Fürstenberg, *Allocation of taxing rights in Tax Treaties between Developing and Developed countries: Re-thinking principles*, Maastricht: Maastricht University 2021, p. 59).

[50] Zie ook P. Pistone et al. die in algemene zin oproepen in het kader van het Pijler 2-voorstel beter te kijken naar de impact op ontwikkelingslanden (P. Pistone et al., 'The OECD Public Consultation Document "Global Anti-Base Erosion (GloBE) Proposal - Pillar Two": An Assessment', *Bulletin for International Taxation* 2020, vol. 74, no. 2, par. 1.3). Zie ook R.H.C. Luja, 'Taxing Away Foreign Subsidies: How Pillar Two and BEFIT May Interfere With National Sovereignty', in: J.J.A.M. Korving, N. Kerinc, & F. Souza de Man (eds.), *Taxes Crossing Borders (and Tax Professors Too): Liber Amicorum Prof. dr. R.G. Prokisch*, Maastricht: Maastricht University Press 2022.

[51] Zie ook V. Chand, A. Turina & K. Romanovska, 'Treaty Obstacles in Implementing the Pillar Two Global Minimum Tax Rules and a Possible Solution for Eliminating the Various Challenges', *World Tax Journal* 2022, vol. 14, no. 1, par. 2 en de reactie van de NOB op het Consultatievoorstel (p. 18).

[52] In de literatuur komt ook de vraag op hoe de Pijler 2-wetgeving zich verhoudt tot het non-discriminatieartikel uit belastingverdragen (V. Chand, A. Turina & K. Romanovska, 'Treaty Obstacles in Implementing the Pillar Two Global Minimum Tax Rules and a Possible Solution for Eliminating the Various Challenges', *World Tax Journal* 2022, vol. 14, no. 1, par. 8). Tevens komt in de literatuur de vraag aan de orde wat de verhouding is van Pijler 2-toepassing tot 'tax sparing'-bepalingen (V. Chand, A. Turina & K. Romanovska, 'Treaty Obstacles in Implementing the Pillar Two Global Minimum Tax Rules and a Possible Solution for Eliminating the Various Challenges', *World Tax Journal* 2022, vol. 14, no. 1, par. 2). Onder een dergelijke bepaling geeft een land een additionele mogelijkheid tot verrekening. Door Pijler 2-toepassing bestaat dat voordeel onder omstandigheden niet langer. Wij gaan op deze punten in deze bijdrage echter niet nader in.

[53] Er zijn dus geen andere activiteiten die het effectieve belastingtarief op het niveau van land B

beïnvloeden.

[54] De toerekening van inkomen aan vaste inrichtingen volgt, indien er een belastingverdrag van toepassing is, kort gezegd, de allocatie volgens het belastingverdrag (zie art. 6.13 lid 2 Consultatievoorstel).

[55] Art. 7 lid 1 OESO-modelverdrag.

[56] Conform art. 23 A OESO-modelverdrag.

[57] OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Commentary to the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two)*, Paris: OECD Publishing 2022, p. 24.

[58] Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingspraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt.

[59] Art. 15e lid 10 Wet VPB 1969.

[60] P. 14 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[61] Dat wil zeggen bij een directe vaste inrichting wordt bij CFC-wetgeving wel geheven, terwijl bij Pijler 2 enkel bij de indirecte vaste inrichting sprake is van bijheffing.

[62] Uitgaande van toepassing van de vrijstellingsmethode.

[63] Dat zou kunnen door opname van de hiervoor besproken *switch-over rule*.

[64] Art. 15e lid 7 Wet VPB 1969 in combinatie met de zwarte-gatenbepaling in het verdrag. Een dergelijke bepaling is bijvoorbeeld opgenomen in art. 23 lid 4 van het Verdrag met Denemarken.

[65] Art. 5.3 lid 5 Consultatievoorstel.

[66] P. 19 van de MvT bij het Consultatievoorstel.

[67] OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Report on Pillar Two Blueprint: Inclusive Framework on BEPS*, Paris: OECD Publishing 2020, par. 10.4.3.

[68] Zie ook J. Li, 'The Pillar Two Undertaxed Payments Rules Departs From International Consensus and Tax Treaties', *Tax Notes Federal 2022*, vol. 174 en de reactie van de NOB op het Consultatievoorstel (p. 19).

[69] Art. 7 OESO-modelverdrag. Zie ook de passage op p. 32-33 van het OESO-commentaar op de Pijler 2-regels waarin staat opgenomen dat " *The adjustment under the UTPR (...) should be coordinated with (...) a jurisdiction's international obligations, including those under Tax Treaties.*" (OECD, *Tax Challenges Arising from Digitalisation - Commentary to the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two)*, Paris: OECD Publishing 2022).

[70] F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax 2022*, vol. 50, no. 12, par. 2.

[71] Zie ook F. Debelva & L. De Broe, 'Pillar 2: An Analysis of the IIR and UTPR from an International Customary Law, Tax Treaty Law and European Union Law Perspective', *Intertax 2022*, vol. 50, no. 12, par. 3.

[72] [Kamerstukken II 2021/22, 22112, nr. 3339](#), p. 5.

[73] Brief van Republikeinse congresleden aan Minister van Financiën J. Yellen, 14 december 2022. Wij wijzen ook op de reactie van de Amerikaanse Kamer van Koophandel ('AmCham') op het Consultatievoorstel (p. 2-3).

[74] Zie over de relatie van Pijler 2 tot belastingverdragen specifiek de reacties op het Consultatievoorstel van de NOB, AmCham, Grant Thornton Accountants & Adviseurs B.V. en Herreveld Van den Hurk & Partners.

[75] Zie voor meer concrete suggesties V. Chand, A. Turina & K. Romanovska, 'Treaty Obstacles in Implementing the Pillar Two Global Minimum Tax Rules and a Possible Solution for Eliminating the Various Challenges', *World Tax Journal* 2022, vol. 14, no. 1, par. 7.